

Inleiding

Dit is het strategisch narratief over het energiesysteem van de toekomst. Het is geschreven voor communicatieprofessionals en beleidsadviseurs, bestuurders en andere professionals van gemeenten in Noord-Holland, als basis voor alle communicatie richting inwoners over de energietransitie.

Het narratief is ontworpen tijdens een gezamenlijke sessie op 23 februari 2026 in Haarlem, met communicatieadviseurs van o.a. NPRES, RVO en de Energieregio Noord-Holland. Begeleid door Jens van der Weele, taalstrateg bij Transitietaal. De inhoud is gebaseerd op eerder ontwikkelde narratieven, bestaande communicatiemiddelen en de kennis en ervaring van de deelnemers.

Wat is een narratief?

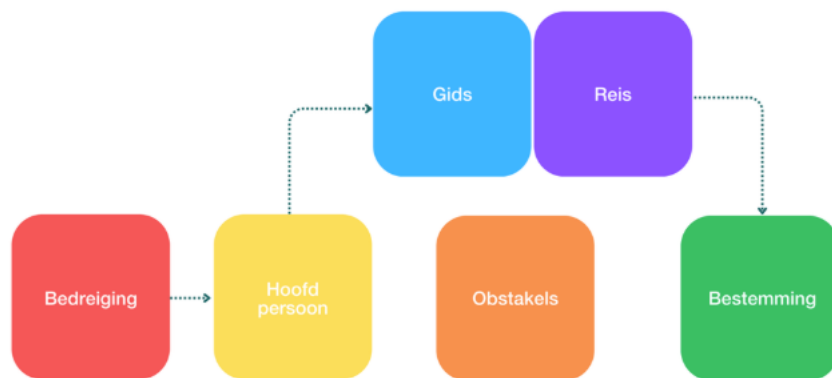
Een narratief is het basisverhaal voor een vraagstuk: een onderliggende verhaallijn van ongeveer 1500 woorden die richting geeft aan al onze communicatie. Je kunt het zien als een gereedschapskist. Elke keer dat je een boodschap nodig hebt, kun je er woorden, zinnen en alinea's uit halen en die toepassen op de specifieke situatie. Dat kan een persbericht zijn, een nieuwsbrief, een tekst op de website, een presentatie of talking points voor een gesprek of interview.

Het grote voordeel: je hoeft niet steeds opnieuw te zoeken naar de juiste woorden. Dat spaart tijd en zorgt ervoor dat je altijd een *helder en consistent* verhaal vertelt. Bovendien zorgt een gedeeld narratief voor *eenheid*. Niet elke gemeente vertelt een heel ander verhaal. De kernboodschap is hetzelfde, de toon is herkenbaar en de inwoner hoort steeds hetzelfde verhaal terug, hoe en waar hij het ook tegenkomt. Dat vergroot het vertrouwen en de overtuigingskracht.

Hoe is dit narratief opgebouwd?

Dit narratief is gemaakt met het Narratief Canvas van Transitietaal. Dit model knipt het verhaal op in zes onderdelen, ieder met een eigen deelvraag. Deze indeling helpt om *helder te denken*: afhankelijk van je communicatiedoel en -behoefte kun je bepaalde tekstfragmenten eruit pikken die een specifieke vraag beantwoorden.

Daarnaast kun je alle zes elementen aan elkaar plakken. Samen vertellen ze één coherent verhaal. Ieder onderdeel volgt logisch op het vorige. De opbouw volgt de psychologie van een effectief verhaal. Het is belangrijk dat mensen zich eerst herkennen in het verhaal (*relevantie*). Daarna laten we zien waarom we niet niks kunnen doen (*urgentie*), waar we heen willen (*motivatie*), waar we nu tegenaanlopen (*transparantie*), gevolgd door uitleg over wat de overheid doet (*vertrouwen*) gevolgd door handelingsperspectief (*actie*).

Narratief canvas

Over wie gaat het?	Waar willen zij heen?	Wat als als we niksdoen?	Wat houdt ze tegen?	Wat gaan wij doen?	Wat kunnen zij doen?
Jij..	Wil..	Want...	Maar..	Wij..	Dus..
Hoofdpersoon	Bestemming	Bedreiging	Obstakels	Gids	Reis

Stap 1: Hoofdpersoon. *Over wie gaat het verhaal?* We beginnen niet bij de overheid, maar bij inwoners. Wat willen zij? Waar gaat het hen echt om? Door te starten bij de leefwereld van de doelgroep en hun waarden maken we het meteen relevant.

Stap 2: Bedreiging. *Wat als we niks doen?* Een goed verhaal heeft spanning. We laten zien hoe de waarden uit stap 1, zekerheid en onafhankelijkheid, onder druk staan. Dat geeft urgentie.

Stap 3: Bestemming. *Waar willen we naartoe?* Na de spanning komt perspectief. We schetsen een aantrekkelijk toekomstbeeld: hoe ziet het eruit als alles gelukt is? Geen beleidsdoelen of CO2-cijfers, maar een tastbare beschrijving van hoe het er straks uit ziet.

Stap 4: Obstakels. *Wat houdt ons tegen?* Een eerlijk verhaal erkent dat de weg er naartoe niet makkelijk is. We benoemen de hobbels, zoals netcongestie en overlast door werkzaamheden. Dat vergroot vertrouwen: je vertelt het zoals het is.

Stap 5: Gids. *Wat gaan wij (overheden) doen?* Pas hier komt de overheid in beeld, als gids die inwoners helpt. We laten zien dat er een plan is en dat er hard aan wordt gewerkt.

Stap 6: Reis. *Wat kunnen zij (inwoners) zelf doen?* We sluiten af met handelingsperspectief. Wat kunnen inwoners zelf bijdragen? Kleine, concrete stappen die direct iets opleveren. Zo eindigt het verhaal positief bij concrete mogelijkheden.

NB: je kunt een beetje spelen en variëren met de volgorde. Om te zorgen voor een goedlopend en coherent, makkelijk te begrijpen verhaal zijn in deze uitwerking stap 2 en 3 omgewisseld (eerst bedreiging, daarna bestemming).

- Op enkele plekken in het narratief staat een [INVOEGEN]-markering. Daar kun je een lokaal voorbeeld of een lokale verwijzing toevoegen, zodat het verhaal aansluit op jouw gemeente. Denk aan een concreet project in een wijk of een verwijzing naar het gemeentelijke energieloket.

Strategische keuzes

Bij het schrijven van dit narratief zijn strategische keuzes gemaakt qua inhoud, toon en opbouw. Hieronder vind je een toelichting op de belangrijkste overwegingen.

Taalniveau en stijl

Het narratief is geschreven op B1-niveau: toegankelijke taal met korte zinnen en eenvoudige woorden die 80% van de Nederlanders begrijpt. Waar een moeilijk woord onvermijdelijk is, wordt het direct uitgelegd. Zo staat er niet alleen "netcongestie" maar ook meteen wat dat betekent: een soort file op het elektriciteitsnet.

Jargon en beleidstaal zijn zoveel mogelijk vermeden. Woorden als "energietransitie", "klimaatadaptatie" en "nul-op-de-meter" zeggen de meeste inwoners weinig. In dit narratief

gebruiken we taal die je ook in een gesprek op straat zou gebruiken. Concreet en beeldend, zodat mensen het voor zich kunnen zien.

Dit taalniveau is overigens óók geschikt voor theoretisch hoogopgeleiden. Een boodschap die je snel kunt begrijpen en verwerken werkt voor iedereen beter. Het vergroot het vertrouwen en de overtuigingskracht.

Perspectief: de inwoner als hoofdpersoon

Het narratief is geschreven vanuit het perspectief van inwoners. We zeggen "je" en "jij", niet "wij als gemeente" of "onze beleidsdoelen". Die keuze is bewust: mensen filteren voortdurend op relevantie. Begin je bij jezelf als overheid, dan haakt een groot deel al af voor je begonnen bent. Begin je bij de leefwereld van de inwoner, dan voelt het verhaal meteen als: dit gaat over mij.

Gedeelde waarden: zekerheid & onafhankelijkheid

Een effectief narratief vertrekt vanuit *waarden* die breed worden gedeeld. Voor dit narratief is gekozen voor de samenhangende waarden *zekerheid en onafhankelijkheid*. Dit hangt sterk samen met de behoeften 'betrouwbaarheid' en 'betaalbaarheid'. We leven in een onzekere wereld: geopolitieke spanningen, schommelende energieprijzen, afhankelijkheid van het buitenland. Dat zijn actuele zorgen die mensen herkennen en voelen. We laten zien hoe niks doen de waarden bedreigt en dat de transitie nodig is om deze waarden te realiseren.

Thema: Grip

De rode draad door het hele verhaal is het thema *grip*. Grip op je energierekening, grip op je eigen toekomst en grip als regio en als land op onze eigen energievoorziening. Dit thema verbindt alle zes elementen uit het narratief met elkaar. Het fossiele systeem maakt ons kwetsbaar en afhankelijk van het buitenland. De energietransitie geeft ons grip terug. We nemen zelf de controle en de regie en gaan in Noord-Holland zelf lokaal/regionaal onze energie opwekken en naar de juiste plek brengen met een vernieuwd elektriciteitsnet.

Bewust is gekozen om thema's klimaat, milieu en CO2 niet centraal te stellen. Niet omdat het niet belangrijk is, maar omdat zekerheid, betaalbaarheid en onafhankelijkheid voor een breder publiek op dit moment een sterkere motivatie zijn. Ze raken aan wat mensen dagelijks voelen en sluit aan op wat mensen in 2026 (en waarschijnlijk de komende jaren) dagelijks horen op het nieuws en (sociale) media.

Focus en eenvoud: kapstok als basis

Een veelgemaakte valkuil bij het schrijven van een narratief is de neiging om 100% volledig te willen zijn. Er komen steeds méér argumenten erbij, nuances, cijfers en statistieken. Het risico is een verhaal dat uitdijt en daarmee zijn kracht verliest. Hoe meer zijpaden het verhaal bevat, hoe kleiner de kans dat iemand het ook echt kan onthouden, toepassen en doorvertellen. Dus hoeveel effect het heeft.

Dit narratief kiest bewust voor focus. We houden één rode draad aan en laten zoveel mogelijk weg wat daar niet aan bijdraagt. De kracht zit in de eenvoud. Dat betekent tegelijk dat dit narratief niet compleet is. Je kunt het zien als een kapstok. Het is een basisverhaallijn waar je – indien nodig – van alles aan kunt ophangen: extra voorbeelden, lokale projecten, technische uitleg voor een geïnteresseerd publiek, etc. Welke details je toevoegt, pas je per keer aan op je doel en je doelgroep.

Balans tussen groot (techniek/beleid) en klein (persoonlijk/menselijk)

In het narratief is gekozen voor een wisselwerking tussen schaalgrootten. Enerzijds het kleine, tastbare verhaal: jouw huis comfortabel warm, jouw straat die opengaat, jouw wasmachine die je op een ander tijdstip aanzet. We laten zien wat de transitie voor *mensen* betekent. Anderzijds vertellen we óók het grote, landelijke verhaal: windparken op zee, het Nationaal Plan Energiesysteem, hoogspanningsstations. Dat is de kant van de techniek en het beleid; alles wat er zichtbaar én onzichtbaar allemaal gebeurt (door overheden en netbeheerders) om dat energiesysteem van de toekomst te bouwen. █

Eerlijk over de obstakels

Dit narratief kiest voor een eerlijk verhaal: netcongestie is een serieus probleem, de verbouwing duurt jaren en ja, soms zijn (subsidie)regels verwarrend en complex. Zulke transparantie draagt bij aan het vertrouwen. We vertellen het hoe het is, want inwoners en media prikken door een te rooskleurig verhaal heen. Tegelijkertijd laten we zien dat deze obstakels geen showstoppers zijn, maar ‘hobbels’ waar we heus overheen kunnen komen.

Positief frame: actieve hoop

Het narratief is nadrukkelijk geen angstverhaal. We benutten bestaande zorgen (over een onzekere wereld) hooguit als actueel haakje, om de urgentie van de transitie te onderstrepen. We laten zien wat de nadelen zijn van de fossiele status quo en laten steeds zien dat (en hoe) het anders kan; dat er perspectief is en dat hier al hard aan wordt gewerkt.

Dat contrast tussen oud (fossiel) en nieuw (duurzaam) komt steeds terug. De boodschap is steeds: van kwetsbaarheid naar grip, van afhankelijkheid naar eigen kracht, van probleem naar perspectief. Zo draagt dit veranderverhaal bij aan *actieve hoop*: niet afwachten en ‘hopen’ dat het goedkomt, maar actief bouwen aan iets beters, door het te dóen en ook te vertellen wat we doen.